

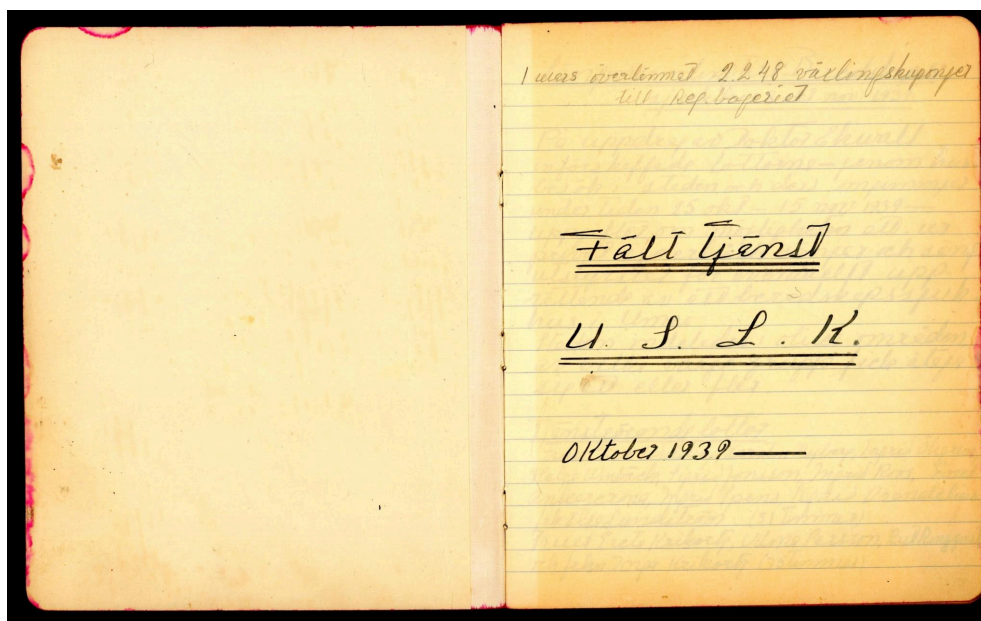
Rapport: Digitalisering för bevarande och tillgänglighet

Katherine Knox Beler, Clara Berndes, Malin Färdig och Sofia Larsson

Högskolan i Borås

C3IDB1 B29V4 VT2024: Digitalisering för bevarande och tillgänglighet

22 maj 2024

Innehållsförteckning

Introduktion: mål och syfte	3
Bakgrund och relevans	3
Folkrörelsearkivet i Västerbotten	3
Svenska Lottakåren	4
Fältdagboken	4
Relevans	4
Metod	5
Arbetets inledande fas	5
Kommunikation och arbetsfördelning	5
Urval	6
Skanning	6
Transkribering	6
Kodning	7
Kritisk analys	7
Skanning	7
Transkribering	8
Kodning	10
Avslutning	11
Framtida arbete med projektet	11
Lärdomar	11
Referenser	12
Bilagor	14

Introduktion: mål och syfte

I sin bok *How reproductive is a reproduction? Digital transmission of text-based documents* (2015) skriver Lars Björk att "The most effective way to extend the lifespan of text-carrying documents is to minimize usage and circulation." (2015, s. 1). Vårt mål var att hitta och digitalisera ett historiskt dokument vars existens hotas av tidens gång, inte bara för att bevara det utan också för att göra det mer tillgängligt för allmänheten, forskning och kunskapsspridning. Ett ytterligare mål var att lära oss hur digitalisering för tillgänglighet och bevarande går till i praktiken och att beakta befintliga riktlinjer, utifrån vårt val av material. Hur källmaterialet presenteras i vår digitala version hoppas vi ska komma andra projekt som berör samma ämne till nytta.

I detta projekt har vi fått i uppdrag att genomföra ett småskaligt digitaliseringsprojekt inom kulturarvssektorn för masterkursen *digitalisering för tillgänglighet och bevarande* vid Högskolan i Borås vårterminen 2024. I projektet ingår textkodning, tilldelning av metadata till objekt, publicering av projektet på webben och denna rapport där vi beskriver och förhåller oss kritiskt till arbetsprocessen och de val vi gjort under arbetets gång. Projektgruppen har bestått av Malin Färdig, Katherine Knox Beler, Clara Berndes och Sofia Larsson.

Syftet med projektet har varit att få praktisk erfarenhet av att i grupp arbeta med den så kallade digitaliseringskedjan (Björk, 2015) där ett analogt material omvandlas till en digital version. Projektets fokus har legat på kvalitet framför kvantitet.

Vi har valt att digitalisera ett begränsat antal sidor ur Umeå Lottakårs fältdagbok från andra världskriget. I denna dokumenterar lottorna sitt arbete under krigstiden och de sidor vi digitaliserat behandlar mottagandet av finska barn på flykt från kriget under hösten 1944. Vi har fått tillgång till fältdagboken på plats hos Folkrörelsearkivet i Västerbotten, Umeå.

Projektet är tänkt att användas av Folkrörelsearkivet i Västerbotten och Umeå Lottakår men Kvinnohistoriskt museum i Umeå har också visat intresse för att använda materialet i en kommande utställning.

Bakgrund och relevans

Folkrörelsearkivet i Västerbotten

Folkrörelsearkivet i Västerbotten har till uppgift att samla in och bevara handlingar från Västerbottens föreningar och folkrörelser. Material från cirka 9000 arkivariater förvaras på plats på 5000 hyllmeter, vilket gör arkivet till det största i sitt slag i Sverige. Folkrörelsearkivet förvarar handlingar från arbetar- och fackföreningsrörelsen, frikyrkorörelsen, idrotten, samverkans- och nykterhetsrörelsen, men också ett omfattande föreningsmaterial från områden

med anknytning till folkbildning, kultur och fritid samt byarkiv, familje- och personarkiv (Folkrörelsearkivet i Västerbotten, 2020).

Svenska Lottakåren

Svenska Lottakåren bildades 1924 och är ett av de starkaste nätverken för kvinnor i Sverige. Kårens syfte är att rekrytera och utbilda kvinnor till uppgifter inom det svenska totalförsvaret. Organisationen är ideell och partipolitiskt obunden och medverkan är frivillig. Lottakåren har som mål att stärka kvinnors ställning i samhället och verka för kvinnligt engagemang inom traditionellt manliga fält. Utbildade lottor har till uppgift att verka för ett tryggare samhälle genom förebyggande arbete i fredstid och samhällsinsatser i kris- eller krigstid (Svenska Lottakåren, u.å).

Fältdagboken

Folkrörelsearkivet i Västerbotten visade intresse för detta projekt av flera anledningar. Dagboken vi har skannat kommer från Umeå Lottakår som fyller 100 år 2024 och har ett stort intresse av att få sina arkiv digitaliserade. Dagboken täcker krigsåren 1939–1945 då Lottakåren bland annat tog emot många finska krigsbarn. Den har inte bara historisk och kulturell betydelse utan är också relevant för den tid vi lever i nu, bland annat med anledning av regeringens uttalanden om krig och förberedelse inför krig och kris (Carl-Oskar Bohlin/Regeringskansliet, 2024) och (Krisinformation, 2024).

När vi för första gången besökte arkivet för att se den faktiska dagboken visade det sig att även om dagboken är 85 år gammal är den väl inbunden med ett slitstarkt läderomslag och anteckningarna är i det stora hela tydliga och skrivna i skrivstil. De flesta anteckningarna är skrivna med svart bläck, med några få undantag skrivna med blyerts.

Relevans

Folkrörelsearkivet i Västerbotten genomför under 2024 ett projekt där man vill lyfta fram flyktingmottagandet som ägde rum under hösten 1944 i Norr- och Västerbotten då både människor och boskap evakuerades från norra Finland. Till endast Västerbotten kom 17 000 finländska flyktingar under hösten 1944 och de togs emot av föreningar och privatpersoner. Arkivet har planer på att använda materialet i digitala skolprogram för högstadiet. Därmed går det att med säkerhet säga att vårt arbete även kommer kunna fylla en pedagogisk funktion inom en snart framtid.

Metod

Arbetets inledande fas

Arbetet började med att vi sökte kontakt med institutioner med historisk anknytning som kunde ha intresse av projektet. Var och en i gruppen fick i uppdrag att kontakta institutioner en var bekant med inom rimligt geografiskt avstånd. Folkrörelsearkivet i Västerbotten var snabbast med att svara på vår förfrågan och erbjuda ett antal underlag som de hade intresse av att få digitaliserade. Det material med högsta prioritet var Umeå Lottakårs fältdagbok.

Innan vi påbörjade det praktiska arbetet läste vi bland annat *Moving Theory into Practice: Digital Imaging Tutorial* från Cornell University Library (2003) för att lära oss mer om digitaliseringsprocessen inom minnesinstitutioner. Denna litteratur bidrog till att vi fattade mer insiktsfulla val, eftersom den tar upp juridiska begränsningar och ställer viktiga frågor som man bör tänka på vid val av material. Några av dessa frågor omfattar sekretess, materialets innehåll, upphovsrättsskydd och om dokumentet över huvud taget är lämpligt att digitalisera. Upphovsrätten var inget problem då arkivet som lånade ut materialet sett till att det uppfyller kraven eftersom materialet är över 50 år gammalt och för att arkivet fått materialet till sig med syfte att sprida och digitalisera det. Flera överväganden som texten ovan lyfter handlar om bevarande, så som huruvida digitaliseringsprocessen innebär någon risk för materialet och om digitaliseringsprocessen bör ses som ett sätt att ersätta originalen (2003).

Kommunikation och arbetsfördelning

Gruppen har hållit regelbunden kontakt via Zoom-möten, där frågor dryftats och information utbytt. Kommunikationen har även skett skriftligen i ett diskussionsforum som skapades i samband med kursstart och gruppindelning. Gruppen har också jobbat i Google Docs för att samla och organisera all information på ett tydligt och strukturerat sätt. Planering och arbetsfördelning har till stor del skett successivt under arbetets gång. En preliminär tidsplan för när delar av arbetet skulle färdigställas gjordes i ett tidigt skede för att sätta upp konkreta mål att arbeta mot. Allt eftersom blev det lättare för gruppen att dela upp praktiska uppgifter mellan varandra.

Trots att vissa av oss har erfarenhet av bildfångst, arkivarbete och transkribering har samtliga gruppmedlemmar varit nybörjare på TEI- och HTML-kodning, arbete i Github och skapande av en hemsida. Mycket tid har lagts på att klargöra vilket arbete som ska prioriteras i olika lägen, och att säkerställa att alla gruppmedlemmar har en aktuell uppgift att utföra.

För detaljerad tabell över respektive moments tidsåtgång, se bilaga 1.

Urval

Materialet i sig är välorganiserat eftersom varje inlägg är daterat och presenterat i kronologisk ordning. Att, utifrån arkivets önskemål, hitta de anteckningar från hösten 1944 då den stora evakueringen från norra Finland ägde rum var därför inte svårt. Beslutet att fokusera på detta urval av dagboken motiverades på olika sätt; främst att arkivet själva önskade detta, men även för att det utgjorde en lämplig mängd underlag att arbeta med utifrån vår tidsram och projektets omfattning. Efter diskussioner gjorde vi en egen bedömning och valde ut delar som motsvarar arkivets intresse och som kan bilda ett narrativ. Urvalet omfattar totalt tio uppslag, varav nio med text. Vi hade inte möjlighet att transkribera alla sidor i dagboken och inkludera dem på hemsidan utan att detta skulle inskränka på den övergripande kvaliteten på arbetet.

Skanning

Två i gruppen träffades i Umeå för att börja med bildfångsten. En av dessa hade tidigare erfarenhet av att digitalisera historiskt material, vilket var till stor hjälp. Vi använde utrustning som fanns på plats; arkivet hade tillgång till en flatbäddsskanner och en overhead-skanner. Vi valde att använda flatbäddsskannern för att den producerar bilder av högre kvalitet. Overhead-skannern är passande att använda vid skanning av äldre material som riskerar att skadas när det skannas, men denna teknik garanterar inte lika hög bildkvalitet och därför valde vi flatbäddsskannern för att få bästa möjliga kvalitet på bilderna. Vi, tillsammans med personalen på arkivet, var överens om att så länge dagboken hanterades varsamt skulle den inte skadas i digitaliseringsprocessen.

Av välvilja och som tack för att vi fick använda arkivets material tog den av oss bosatt i Umeå sig tiden att skanna hela fältdagboken till Folkrörelsearkivet, utöver urvalet som var relevant för vårt projekt. Detta beslut la grunden för att institutionen på egen hand skulle kunna fortsätta digitaliseringsarbetet så smidigt som möjligt i ett senare skede. Hela dagboken har skannats av oss och i fråga om upplösning, kontrast och andra tekniska faktorer har vi utgått ifrån Cornell University Librarys riktlinjer för skanning av manuskript (2003) och instruktioner från arkivet. Bilderna skannades med 300 dpi, 8-bit och sparades som TIFF-filer.

Filerna omvandlades sedan till derivat i JPG-format med hjälp av GIMP, ett bildredigeringsprogram. Detta enligt bland annat Cornell University Library (kap. 7, 2003) där det framhålls att en komprimerad fil kan ge ett bättre resultat vid presentation och publicering. Att jobba med filerna på det här sättet var en experimentell process där jämförelser av olika varianter gjordes för att nå ett tillfredsställande resultat.

Transkribering

Dagboken hade redan transkriberats i sin helhet av en praktikant vid arkivet, men vi bestämde oss för att låta tre av våra gruppmedlemmar transkribera den igen för att säkerställa att transkriberingen var korrekt. Detta följer även gängse riktlinjer vid digitalisering av handskrivet material. Transkriberingsarbetet var tidskrävande och mycket arbete lades på att ta

ställning till hur vi ville att vår transkribering skulle se ut i förhållande till både dagboken och arkivets transkribering.

Vi blev av arkivet rekommenderade att använda ett AI-baserat program som heter Transkribus. Det blev snabbt tydligt att programmet inte kom att underlätta vår transkriberingsprocess. Utifrån detta beslutade vi att transkribera manuellt, trots att det var mer tidskrävande.

Kodning

Kodningsarbetet genomfördes främst utifrån Deutsche Forschungsgemeinschaft (2013) och TEI P5: Guidelines (2014). Vi tog även hjälp av Wout Dillens inspelade föreläsning (2022) och det repository som han lagt upp i GitHub (u.å).

Vi använde XSL-filer för att producera HTML-filer baserade på TEI-datan, de sistnämnda lade sedan grunden för hemsidan. Alla redigeringar i syfte att designa hemsidan utfördes i XSL-filerna med hjälp av CSS. På detta sätt kunde vi återskapa samma HTML-fil flera gånger och bespara oss både tid och arbete. På grund av bristande erfarenhet av att formulera XSL och tidsbrist tvingades vi emellanåt frånga denna metod.

Kritisk analys

I kvalitativa digitaliseringsarbeten behöver inte subjektiva tolkningar och val ses som en svaghet. Dahlström (2011) diskuterar värdet av tolkningsarbete inom digitaliseringsprojekt. Medan en typisk massdigitalisering kan sägas hantera sitt material mer objektivt – och allting dras över en kam – finns det i mer djupgående projekt möjlighet att utforma arbetet utefter det unika i verket som digitaliseras. Att fokusera på det digitala dokumentets möjligheter är ofta till fördel. Vårt arbete kan kompletteras genom tillägg av hänvisningar till extern information som inte förmedlas genom ursprungsmaterialet för att dra nytta av internets kapacitet att skapa relationer med andra informationskällor. En del av materialet bestod också av namnlistor, där samma namn förekommer i flera olika sammanhang. Ett digitalt dokument kan enklare identifiera och spåra enskilda individer.

Skanning

En fråga som diskuterades flitigt när vi skannade dagboken var den om autenticitet. Själva dagboken är inbunden i läder och visar tecken på tid och slitage. Vi ville att bilderna vi producerade skulle spegla denna känsla så att betraktaren, trots att denne ser föremålet på dator, får samma känsla av tid och historia när denne tittar på sidorna i dagboken. I sin artikel *Ethical Issues in Digitalization of Cultural Heritage* (2017) berör Zinaida Manžuch ämnet autenticitet vid hantering av arvsobjekt och skriver ”authenticity is understood as a condition unique to a human being (or a group) that expresses distinctive features that represent their nature and make him/her/them different from others. Seen in this light, heritage objects are mediators that connect people with past events or practices that evoke authentic experiences. Authenticity is not an intrinsic feature of a heritage object, but it lies in the experiences that

might be stimulated using heritage objects.” (s. 10). För oss bidrog justering av ljuset och kontrasten i de skannade filerna till att producera bilder som vi upplevde gav en mer autentisk känsla av dagboken, vilket i sin tur förhöjde upplevelsen när man kommer i kontakt med verket.

Paul Conway påstår i sin artikel *Digital Transformations and the archival nature of surrogates* (2015) att “The notion that the “trace” is capable of simultaneously providing evidence and highlighting absence or loss is a powerful metaphor that resonates with interdisciplinary scholars who grapple with the archive as a place of remembering and forgetting.” (s. 53–54). Denna idé fungerade också som en motivering när materialet skannades. Att visa spår av originalet genom att justera ljuset gjordes avsiktligt, så att dagbokens ursprungliga märken skulle bevaras. Detta val i skanningsprocessen var också ett sätt att hålla texten levande, som den holländska arkivarien Eric Ketelaar framhäver när han skriver “every interaction, intervention, interrogation, and interpretation by creator, user, and archivist is an activation [emphasis added] of the record.” (citerad i Conway, 2015). Ketelaar hävdar vidare att “each activation leaves fingerprints that are attributes to the archive’s infinite meaning. The archive is therefore not static, but a dynamic open-ended process.” (s. 57). Conway fortsätter med idén om att “the trace” i samtida tänkande är nyckeln till att förstå arkivet som en föränderlig artefakt (2015).

Våra estetiska beslut i skanningen innebar att vi bevarade dagbokens ursprungliga skick i högsta möjliga mån. En annan arkivarie hade kunnat välja att skanna på ett annat sätt, vilket man kanske kommer göra när man arbetar vidare med materialet i framtiden. Jens Ruchatz, en tysk medieteoriker och historiker, skriver att “because traces are generated unintentionally they are particularly authentic and trustworthy testimonies.” (citerad i Conway, 2015). Ruchatz hävdar vidare att bejakande av slitage är en form av avkodning; “making sense of a trace is to take it as evidence of what is shown on it and to reconstruct the situation of its origins.” (s. 54). För att vara transparenta och värna dagbokens historia ville vi att dessa spår skulle synas i de skannade bilderna.

Transkribering

Under arbetet med transkriberingen ställdes vi inför valet att antingen använda den transkribering som färdigställts av arkivet, att transkribera det själva på nytt och jämföra med arkivets transkribering och/eller att använda ett AI-program kallat Transkribus som arkivet föreslagit för oss. Transkribus är en programvara framtagen för optisk teckenläsning, dvs. omvandling av handskriven text till maskinskriven. Vi enades om att jämföra det redan transkriberade materialet och en egen transkribering som två av oss gjort. Vi valde att ändå testa Transkribus, mest för att arkivet föreslog att vi skulle prova det och både vi och arkivet var nyfikna på hur väl programmet fungerade. Transkribus visade sig inte kunna bidra till vårt arbete i någon nämnvärd utsträckning. Vid transkribering i Transkribus lägger man in källtexten som man vill få transkriberad och väljer vilket språk det är, för att underlätta programmets förståelse av texten. Svenska fanns bland alternativen men det blev snabbt tydligt för oss att programvaran inte var anpassad för det svenska språket. Transkriberingen vi fick av

Transkribus visade stora brister i både grammatik och ortografi. För att testa om handstilen i dagboken var för svår för Transkribus skrev vi, med tydlig handstil, följande:

*Hej, jag heter Malin Färdig
och jag tycker om att
transkribera gamla dagböcker från 1940-talet.
På fritiden äter jag äppelpaj.*

Detta transkriberades till:

*Jag Peter Malin Fardie
He
och Jag Eyder smn att
transküber
gamla dagböcker frün 1540-talet
På fritiden ater jag agetzaj.*

Detta visade tydligt att vi inte kom till att ha nytta av Transkribus. Programvaran verkade inte kunna identifiera svenska ord. Det är möjligt att programmet fungerar bättre för underlag på engelska, detta är dock ingenting vi provat eftersom vårt underlag är på svenska och det inte hjälpt oss om programvaran fungerat bättre för engelsk text.

Eftersom textinnehållet var av högt värde i vårt projekt valde vi att lägga extra tid och omsorg på att transkriberingen skulle bli så bra som möjligt. En i gruppen gjorde en egen transkribering av tre uppslag i dagboken och vid jämförelse med arkivets transkribering kunde vi konstatera att deras transkribering innehöll vissa fel och moderniseringar av äldre stavningar. Metoden vi använde oss av, dvs. att flera personer transkriberade samma underlag, kallas "double keying" och rekommenderas bland annat i *Deutsche Forschungsgemeinschaft* (2013, s. 33) för att man på så sätt garantera att transkriberingen överensstämmer med källunderlaget med upp till 99.97%. Genom att jämföra två transkriberingar kunde vi upptäcka både misstag i arkivets arbete och vårt egna.

De misstag som förekom i arkivets transkribering valde vi att bortse från och inte på något sätt kommentera eller ta upp i vårt arbete eftersom vår transkribering endast utgick från källmaterialet. Dessa upptäckter stärkte vårt val att själva transkribera underlaget, framför allt i kvalitetssäkringssyfte. Ett exempel är hur arkivet transkriberat följande stycke i dagboken:
Med tåget följde en köksvagn, där maten lagades. Sedan bars den ut i de olika vagnarna. 10 sådana transporter gingo över Umeå.

Detta hade felaktigt transkriberats som:

Med tåg följde en köksvagn, där maten lagades. Sedan bars den ut i de olika vagnarna. 10 sådana fram partier gingo över Umeå.

För att vår slutliga transkribering skulle bli så autentisk som möjligt och motsvara dagboken i högsta möjliga mån kom vi fram till att den bör rad- och sidbrytas på samma sätt som dagboken. På så sätt skulle det bli lättare för den som tar del av vårt projekt att orientera sig i

transkriberingen och hitta vilken del som motsvarar olika delar i dagboken. På hemsidan har vi dock valt att lägga in både diplomatisk transkribering och transkribering i löpande text eftersom mallarna vi använde redan var strukturerade för att åstadkomma två sådana versioner. Vi kunde även tillgodose olika behov hos läsaren på detta sätt.

Kodning

Slavko Milekic skriver i kapitlet *Toward Tangible Virtualities: Tangialities* (2007) om vikten av att kunna skapa en tilltalande virtuell miljö, vilket gör kodningen till en viktig del av arbetet. Milekic föreslår att man ställer sig själv frågan "how does it feel?" (2007, s. 385) för möjlighet att ge metadatan och dess presentation ytterligare en dimension med fokus på användarupplevelsen. Även om ambitionen varit att få till en så autentisk känsla som möjligt har annat så som metadata-beskrivning prioriterats framför den visuella presentationen.

I linje med kraven för bevarande, tillgänglighet och lärarnas rekommendationer har TEI som kodningsvokabulär använts (2014). Detta är även i linje med vad som anses vara "bästa praxis" enligt DFG Guidelines (2013, s. 33). Kodningen gjordes i TEI-XML markup i Oxygen och Visual Studio Code.

Att från en TEI-XML-fil generera flera olika HTML-filer och i sin tur skapa en hemsida genom dem, är ett arbete som gynnas av ett helhetsperspektiv – något som är svårt att inse första gången man ger sig i kast med det. Hade vi haft en klar bild av hur hemsidan skulle se ut redan när vi började konstruera TEI-filen hade vi kunnat forma exempelvis elementet <div> eller paragrafer på ett taktiskt sätt för att underlätta konstruktionen av hemsidan. Exempelvis kom vi, först i samband med att vi färdigställt hemsidan, till insikt med att det fanns fördelar med att arbeta med zoner inuti faksimil-elementen i TEI. HTML-filerna har behövt modifieras en del ad hoc. Vårt fokus låg på relationen mellan TEI-XML och originalmanuskriptet som det representerar. Motiveringen bakom detta var att TEI-filen inte i första hand finns till för hemsidans skull utan det var manuskriptet som skulle komma i första hand. Med mer erfarenhet går det möjligen att hitta en balans mellan att planera framåt för filtransformeringarna och representation av originalet.

Björk (2015) skriver att är det bedrägligt att låtsas som att en digitaliserad kopia är samma sak som det analoga originalet och en perfekt ersättning. Genom digitaliseringskedjan har fältdagboken förändrats på både uppenbara och subtila vis. TEI-metadatan strukturerar detta genom att göra skillnad mellan de digitala filer den beskriver och ursprungsmaterialet som finns hos Folkrörelsearkivet i Västerbotten. Metadatan innehåller också beskrivningar av dagbokens fysiska aspekter som lätt går förlorade i det digitala. Vi har landat i att vår digitalisering inte behöver sträva efter att skapa en helt autentisk representation för att tjäna sitt syfte, utan vi har tillgängliggjort innehållet och minskat behovet av att bläddra i ursprungsmaterialet vilket innebär att det kommer att hålla längre. Detta går i linje med vad Björk (2015) anser är fördelar med digitalisering.

Avslutning

Framtida arbete med projektet

Att arbeta vidare med materialet har nästan oändliga möjligheter. Om vi haft mer tid hade vi gärna undersökt lottornas liv mer detaljerat för att få reda på vilka de var, etc. Ytterligare arbete kan innefatta att hitta mer information om dessa personer, försöka få fram fotografier eller kontakta levande släktingar för att se om personliga berättelser kan föras vidare (så länge detta inte begränsas av gällande personuppgiftslagstiftning).

Speciellt vad gäller metadata och kodning finns det mycket potential. Det kan till exempel vara möjligt att på något sätt koppla namnen i dagboken till släktforskningssidor, eller koppla projektet på annat sätt till släktforskning. Det finns också potential att forska vidare kring beredskap och se om det finns sätt som liknar vår tid och de åtgärder som vidtas när dagens samhälle hotas av kris och krig. Detta skulle kunna göras på olika sätt, exempelvis genom att koppla termer som har med beredskap och kris att göra till specifika hemsidor. En annan möjlighet är att på vår hemsida, under sidan "lista på lottor", skapa möjligheten att klicka på ett namn och på så sätt ta man sig platsen där namnet förekommer i dagboken.

En teknisk aspekt man skulle kunna arbeta vidare med är att utveckla en version av hemsidan som är anpassad för mobiltelefon/surfplatta.

Lärdomar

När det gäller reflektioner kring arbetsprocessen och vad vi har lärt oss har vi reflekterat över om vi egentligen prioriterat arbetet effektivt. Vi anser att en mer effektiv väg framåt hade varit att ha genomfört transkriberingen i ett tidigare skede av projektet så att kodningsprocessen blivit mer effektiv och fått mer tid och utrymme. Sammantaget är vi mycket nöjda med vårt arbete och känner att vi har bidragit med ett genomtänkt och genomarbetat projekt.

Vi insåg i efterhand att vi i ett för sent skede började fundera över hur den slutliga hemsidan skulle se ut, och detta gjorde att vi tvingades experimentera med HTML-koden. En lärdom till nästa gång är att man gynnas av att ge sig i kast med det här momentet tidigare.

Själva grupparbetet har fungerat mycket väl. Vi har främst kommunicerat via diskussionsforum i Canvas och kommunikationen har fungerat bra och vi har varit tillgängliga för varandra vid olika tider på dygnet. De värdefulla erfarenheterna vi tar med oss från projektet har lagt en stabil grund för framtida digitaliseringsarbeten inom B&I-fältet.

Referenser

Björk, L. (2015). *How reproductive is a reproduction? Digital transmission of text-based documents*. University of Borås.

Carl-Oskar Bohlin/Regeringskansliet. (2024-01-07). *Anförande av minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin vid Folk och Försvars Rikskonferens 2024*. Hämtad (2024 04 10) från <https://www.regeringen.se/tal/2024/01/anforande-av-minister-for-civilt-forsvar-carl-oskar-bohlin-vid-folk-och-forsvars-rikskonferens-2024/>.

Conway, P. (2015). Digital transformations and the archival nature of surrogates. *Archival Science*, 15.

Cornell University Library (2003). *Moving Theory into Practice: Digital Imaging Tutorial*.

Dahlström, Mats (2011). Editing Libraries. I: C. Fritze, F. Fischer, P. Sahle & M. Rehbein (Hrsgg.), *Bibliothek und Wissenschaft. Vol. 44: Digitale Edition und Forschungsbibliothek*. Harrassowitz.

Deutsche Forschungsgemeinschaft (2013). *Practical Guidelines on Digitisation*. <https://www.dfg.de/resource/blob/176110/76abec10bdc30b41f18695145003d6db/12-151-v1216-en-data.pdf>.

Dillen, W./Högskolan i Borås. (u.å). *DCHM-template*. GitHub. <https://github.com/SSLIS/DCHM-template>.

Dillen, W./Högskolan i Borås (2022-04-15). *PizzaParty! Or: Gettin' Jiggy with Git(Hub)*

[Video]. https://play.hb.se/media/0_mvgov641.

Folkrörelsearkivet i Västerbotten. (2020). *Om oss*. Hämtad (2024-04-10) från

<https://www.folkrörelsearkivet.se/om-oss/>.

Krisinformation. (2024-01-11). *Höjd beredskap och krig*. Hämtad (2024-04-10) från

<https://www.krisinformation.se/detta-kan-handa/hojd-beredskap-och-krig>.

Manžuch, Z. (2017). Ethical Issues in Digitization of Cultural Heritage. *Journal of Contemporary Archival Studies*, 4 (2).

Milekic, S. (2007). Toward Tangible Virtualities: Tangialities. In *Theorizing Digital Cultural Heritage*. The MIT Press. red: Fiona Cameron and Sarah Kenderdine.

<https://doi.org/10.7551/mitpress/9780262033534.003.0019>.

Svenska Lottakåren. (u.å). *Om oss*. Hämtad (2024-04-10) från

<https://www.svenskalottakaren.se/om-oss>.

TEI P5: Guidelines for Electronic Text Encoding and Interchange (2014). The TEI Consortium, Technical Council.

Bilagor

1. Tabell: tidsåtgång

Uppgift	Tid
Zoommöten	62:00:00
Transkribering	105:00:00
Scanning	22:00:00
Kommunikation	90:00:00
Läsning	180:00:00
Kodning	135:00:00
Rapport	110:00:00
Korrektur	75:00:00

